

ONTWERPBESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN
GELDERLAND

Wet natuurbescherming hoofdstuk 3, ontheffing soorten

Datum besluit : 3 juli 2020
Onderwerp : Wet natuurbescherming - 2020-000454 - gemeente Montferland
Activiteit : Sloop- en renovatiewerkzaamheden aan woningen in de Bloemenbuurt te
Didam
Verlenen/weigeren : Verlenen ontheffing
Aanvrager : Stichting Plavei te Didam
Zaaknummer : 2020-000454

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Stichting Plavei, Kerkstraat 47, 6941AE te Didam, hierna te noemen de aanvrager, van 9 januari 2020 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 9 januari 2020 ontvingen wij een aanvraag van Stichting Plavei te Didam voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 voor het beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van huismus en gierzwaluw en artikel 3.5 lid 2 en 4 voor het verstoren en het vernielen en beschadigen van rustplaatsen of voortplantingsplaatsen van de gewone en ruige dwergvleermuis en de laatvlieger.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van het in de wet genoemde belang de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing. De genoemde documentnummers in de voetnoot op pagina 1, zijn gebruikt bij de beoordeling van de aanvraag. Op 17 en 19 februari, 10 en 29 juni 2020 is aanvullende informatie over het project ontvangen.

Er is voor het aangevraagde project niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5 en artikel 3.8 lid 1 en lid 5 van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Stichting Plavei te Didam,

voor de soorten, verbodsbepalingen en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod	Belang ¹
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen
Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 3.5 lid 2 en 4	Het verstoren en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	Artikel 3.5 lid 2 en 4	Het verstoren en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	Artikel 3.5 lid 2 en 4	Het verstoren en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen

¹ Belangen:

A. Artikel 3.3, lid 4 onder b1 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

B. Artikel 3.8, lid 5 onder b3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het projectgebied zoals aangegeven in figuren 1a tot en met 1d van Bijlage 1.
2. De geldigheidsduur van de ontheffing eindigt op 31 december 2023.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, verboden en de belangen, zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient contact op te nemen met de Provincie Gelderland, indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000454.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De

ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000454.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000454.
10. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige^[1] op het gebied van de soorten uit tabel 1.
11. Een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding dient door de ontheffinghouder samen met de in voorschrift 9 genoemde startmelding te worden aangeleverd aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000454. In de opdrachtbevestiging dient tenminste de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te staan.
12. De deskundige op het gebied van de in tabel 1 genoemde soorten houdt alle bevindingen bij in een logboek en heeft deze beschikbaar op het project. Daarnaast wordt het logboek uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden verstrekt aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000454. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en (indien van toepassing) hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke soorten op welke locatie zijn waargenomen.

Soortspecifieke voorschriften

13. Alle mitigerende maatregelen, zoals genoemd in tabellen 5a, 5b en 5c voor de tijdelijke mitigerende maatregelen en in tabellen 6a, 6b en 6c voor de permanente maatregelen, te vinden onder het kopje 'In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen' en opgenomen in het *"Projectplannen Bloemenwijk te Didam deelgebied 1, 2 en 3, Econsultancy Doetinchem, januari 2020"*. De detailtekeningen van de permanente maatregelen dienen later aan het dossier te worden toegevoegd.

^[1] De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

14. Monitoring: Na afloop van de werkzaamheden wordt de effectiviteit van de mitigerende maatregelen voor laatvlieger, gewone dwergvleermuis (onderdeel kraamverblijven), gierzwaluw en huismus gemonitord, onder meer omdat het voor een deel experimentele maatregelen betreft en het in het plangebied gaat om een belangrijke regionale populatie van de gierzwaluw. Ten behoeve van de opzet van de monitoring wordt uiterlijk in 2021 een monitoringsaanpak aangeleverd aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000454. De monitoring dient in 2022 te starten en in 2024 en 2026 te worden herhaald. In genoemde jaren dient de informatie na afronding van de monitoring te worden gestuurd aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000454.
15. Aanvullend aan de opgenomen maatregelen in *“Projectplannen Bloemenwijk te Didam deelgebied 1, 2 en 3, Econsultancy Doetinchem, januari 2020”*, dienen de volgende extra maatregelen te worden genomen:
- Voorafgaand aan de sloop- en renovatiewerkzaamheden dienen, ter bescherming van de huismus, dakpannen handmatig verwijderd te worden;
 - In de gierzwaluwtennistellen worden vanaf half april lokgeluiden afgespeeld, om het gebruik van de nieuw aangeboden nestplaatsen te stimuleren;
 - De aangebrachte kraamverblijven voor de gewone dwergvleermuis dienen te worden opgenomen in de monitoringsopzet.
16. De deskundige begeleidt het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen. De volgende afspraken over ecologische begeleiding gelden:
- Er is overleg met de deskundige vooraf bij het bepalen van planning en uitvoering van de werkzaamheden;
 - Voor de aanvang van de werkzaamheden worden het werkprotocol, de aanpak en de check van de maatregelen door of in overleg met de deskundige vastgesteld;
 - Het aanbrengen van permanente verblijfplaatsen en keuring van de voorzieningen gebeurt onder begeleiding van de deskundige;
 - Het verwijderen van tijdelijke verblijfplaatsen gebeurt onder begeleiding van de deskundige;
 - Bij verandering van de planning en bij calamiteiten wordt meteen contact opgenomen met de deskundige.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

Stichting Plavei te Didam is voornemens om woningen in de Bloemenbuurt te Didam (het zogenaamde deelgebieden 1, 2 en 3), deels grondig te renoveren en deels te slopen een daarvoor in de plaats nieuwbouw te realiseren.

In onderstaande tabel 1a, 1b en 1c is aangegeven welke woningen er in resp. deelgebied 1, 2 en 3 zijn gelegen.

Tabel 1a. Overzicht van straten, huisnummers en postcodes in deelgebied 1.

Straatnaam	Even huisnummers	Oneven huisnummers	Postcode
Goudsbloemstraat	10 t/m 40	n.v.t.	6942 XC
Geraniumstraat	2 t/m 16	1 t/m 15	6942 XG en 6941 XH
Stroblomstraat	2 t/m 12	1 t/m 15	6942 VR en 6942 VS

Tabel 1b. Overzicht van straten, huisnummers en postcodes in deelgebied 2.

Straatnaam	Even huisnummers	Oneven huisnummers	Postcode
Goudsbloemstraat	42 t/m 72	-	6942 XD
Geraniumstraat	-	17 t/m 35	6942 XG
Rozenstraat		33 t/m 43	6942 WE
Begoniastraat	2 t/m 32	-	6942 XE
Zonnebloemstraat	-	23 t/m 53	6942WV
Tulpenstraat	-	13 t/m 23	6942XM

Tabel 1c. Overzicht van straten, huisnummers en postcodes in deelgebied 3.

Straatnaam	Even huisnummers	Oneven huisnummers	Postcode
Petuniastraat	2 t/m 8	1 t/m 11	6942WR
Irisstraat	2 t/m 20	1 t/m 19	6942WS
Anemoonstraat	2 t/m 12	-	6942WT
Zonnebloemstraat	-	55 t/m 69	6942WX
Goudsbloemstraat	-	23 t/m 37	6942XB
Muurbloemstraat	2 t/m 12	13 t/m 23	6942WN

Deelgebieden 1, 2 en 3 betreffen woonblokken met rijtjeswoningen. De woonblokken zijn voorzien van een zadeldak, gedekt met dakpannen en nokvorsten. De daken zijn voorzien van diverse schoorstenen, waarlangs loodslabben zijn bevestigd.

De deelgebieden en het totale plangebied worden weergegeven in figuur 1a tot en met 1d in Bijlage 1. In deze figuren is tevens aangegeven welke woningen worden gerenoveerd en welke woningen worden gesloopt, waarvoor nieuwe woningen in de plaats zullen komen.

Hieronder is in tabel 2 de planning van de renovatiewerkzaamheden en sloop en nieuwbouw per deelgebied aangegeven.

Tabel 2: Overzicht van start en einde van de diverse werkzaamheden in de drie deelgebieden.

Onderscheiden deelgebied	Renovatiewerkzaamheden		Sloop	Nieuwbouw	
	Start	Einde	Start	Start	Einde
Deelgebied 1	3 ^e kwartaal 2020	Eind 2020	3 ^e kwartaal van 2020	4 ^e kwartaal 2020	Medio 2021
Deelgebied 2	3 ^e kwartaal 2021	Begin 2022	4 ^e kwartaal van 2020	Begin 2021	Voorbij medio 2021
Deelgebied 3	3 ^e kwartaal 2020	Begin 2021	3 ^e kwartaal 2021	Begin 2022	Medio 2022

De planning van werkzaamheden betekent dat permanente voorzieningen in de nieuwe woningen nog niet beschikbaar zijn bij het begin van het broedseizoen van resp. 2021 (deelgebied 1 en 2) en 2022 (deelgebied 3).

De werkzaamheden zullen gevolgen hebben voor nest- en verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en vleermuizen.

Onderzoek

In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek

Voor het onderzoek in het totale plangebied (deelgebied 1, 2 en 3) naar **huismus** zijn tussen 1 april en 15 mei 2019 drie veldbezoeken uitgevoerd, gedurende de ochtend. Behalve op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid of geschiktheid van de bebouwing voor huismus.

De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de huismus (BIJ12, versie juli 2017), uitgebreid met een aanvullende veldronde. Deze aanvullende veldronde heeft overigens geen nieuwe gegevens opgeleverd.

Voor het onderzoek naar **gierzwaluw** zijn tussen 15 mei en 15 juli 2019 drie veldbezoeken uitgevoerd met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden gedurende de avondschemering.

De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de gierzwaluw (BIJ12, versie juli 2017).

Voor het onderzoek naar **vleermuizen** zijn in de periode half april tot oktober van resp. 2018 en 2019 in totaal zeven veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus.

In onderstaande tabel 3 zijn de onderzoeksinspanningen samengevat met tijdstippen en functies waarnaar gezocht is.

Tabel 3. Onderzoeksinspanning per soortgroep in de jaren 2018 en 2019.

	2018				2019			
	augustus	september	oktober		april	mei	juni	juli
Vleermuizen tijdstip	-	2 x avond	-				3 x avond 2 x ochtend	
functie		paar/baltsverblijf					zomer- en kraamverblijf	
Gierzwaluw tijdstip			-				3 x avond	
functie							nestlocaties	
Huismus tijdstip			-		3 x overdag		-	
functie					territorium			

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

In tabel 4a, 4b en 4c zijn de resultaten van het onderzoek per deelgebied samengevat.

Deelgebied 1: In het plangebied zijn 6 nestlocaties/territoria van de huismus aangetroffen. Van de gierzwaluw zijn 25 nestplaatsen gevonden. Voor de gewone dwergvleermuis zijn de functies zomerverblijf, paarverblijf/baltsplaats en kraamverblijf aangetroffen. Van de laatvlieger is 1 zomerverblijf aangetroffen. Een klein gedeelte van de aangetroffen functies is aanwezig in de te slopen woningen. De rest is aanwezig in de te renoveren woningen. In figuur 2a in Bijlage 2 zijn de gevonden functies op kaart weergegeven.

Tabel 4a. Aangetroffen functies van de onderzochte soortgroepen in het deelgebied 1, waarbij tevens inzicht gegeven wordt in de aangetroffen aantallen in de te slopen woningen.

Deelgebied 1		
Huismus	Gierzwaluw	Vleermuis
6 territoria	25 nestplaatsen	Zomerverblijf: 1 laatvlieger, 1 gewone dwergvleermuis
		Paarverblijf/baltsplaats: 4 gewone dwergvleermuis
		Kraamverblijf: 1 gewone dwergvleermuis
Waarvan 0 in te slopen woningen	Waarvan 3 in te slopen woningen	Waarvan 1 paarverblijf van de gewone dwergvleermuis in te slopen woningen

Deelgebied 2: In het plangebied zijn 12 nestlocaties/territoria van de huismus aangetroffen. Van de gierzwaluw zijn 32 nestplaatsen gevonden. Voor de gewone dwergvleermuis zijn de functies zomerverblijf en paarverblijf/baltsplaats aangetroffen, terwijl er ook een zomerverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis is vastgesteld. Van de laatvlieger zijn 3 zomerverblijven aangetroffen. Een klein gedeelte van de aangetroffen functies is aanwezig in de te slopen woningen. De rest is aanwezig in de te renoveren woningen. In figuur 2b in Bijlage 2 zijn de gevonden functies op kaart weergegeven.

Tabel 4b. Aangetroffen functies van de onderzochte soortgroepen in het deelgebied 2, waarbij tevens inzicht gegeven wordt in de aangetroffen aantallen in de te slopen woningen.

Deelgebied 2		
Huismus	Gierzwaluw	Vleermuis
12 territoria	32 nestplaatsen	Zomerverblijf: 3 laatvlieger, 4 gewone dwergvleermuis, 1 ruige dwergvleermuis
		Paarverblijf/baltsplaats: 3 gewone dwergvleermuis
Waarvan 2 in te slopen woningen	Waarvan 8 in te slopen woningen	Waarvan 0 verblijven van vleermuizen in te slopen woningen

Deelgebied 3: In het plangebied zijn 15 nestlocaties/territoria van de huismus aangetroffen. Van de gierzwaluw zijn 26 nestplaatsen gevonden. Voor de gewone dwergvleermuis is de functie paarverblijf/baltsplaats aangetroffen, terwijl er ook een zomerverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis is vastgesteld. Van de laatvlieger is 1 zomerverblijfplaats aangetroffen. Een groot gedeelte van de aangetroffen functies is aanwezig in de te slopen woningen. De rest is aanwezig in de te renoveren woningen. In figuur 2c in Bijlage 2 zijn de gevonden functies op kaart weergegeven.

Tabel 4c. Aangetroffen functies van de onderzochte soortgroepen in het deelgebied 3, waarbij tevens inzicht gegeven wordt in de aangetroffen aantallen in de te slopen woningen.

Deelgebied 3		
Huismus	Gierzwaluw	Vleermuis
15 territoria	26 nestplaatsen	Zomerverblijf: 1 laatvlieger, 1 ruige dwergvleermuis
		Paarverblijf/baltsplaats: 1 gewone dwergvleermuis
Waarvan 9 in te slopen woningen	Waarvan 22 in te slopen woningen	Waarvan alle genoemde verblijven van vleermuizen in te slopen woningen

Tijdens de veldbezoeken zijn geen overige beschermde soorten waargenomen.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Als gevolg van de renovatie van een deel van de woningen en van de sloop van een ander deel van de woningen, zullen de aanwezige nestplaatsen en verblijfplaatsen worden verstoord en vernietigd. In het slechtste geval zullen alle in tabel 4a, 4b en 4c opgenomen aantallen nest- en verblijfplaatsen worden vernietigd. De maatregelen zijn in omvang dusdanig ingericht dat uitgegaan wordt van het worstcasescenario.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

Renovatiwerkzaamheden vinden in alle drie deelgebieden plaats buiten het broedseizoen van huismus en gierzwaluw. Dat geldt ook voor de sloopwerkzaamheden. De renovatiwerkzaamheden zullen afgerond zijn ruimschoots voor het begin van het broedseizoen van 2021 voor deelgebied 1 en 3 en voor het begin van het broedseizoen van 2022 voor deelgebied 2.

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, onvoldoende in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Beschreven mitigerende maatregelen om negatieve effecten van de renovatie- en sloopwerkzaamheden op de aanwezige nest en verblijfplaatsen van resp. huismus, gierzwaluw, gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger te voorkomen, kunnen worden onderverdeeld in:

1. Het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen als tijdelijke opvang van het verlies van de potentiële nest- en verblijfplaatsen voor de periode tussen de ingreep en de realisatie van de nieuwe situatie;
2. Het ongeschikt maken van de woningen voor beschermde soorten vóór de ingreep;
3. Het uitvoeren van een controleronde(s) om afwezigheid beschermde soorten op moment van ingreep aan te tonen;
4. Het creëren van duurzame verblijfsmogelijkheden voor beschermde soorten creëren.

Ad 1: Het aanbieden van tijdelijke alternatieve nest- en verblijfplaatsen.

Vanaf februari 2020 worden tijdelijke voorzieningen aangebracht in het plangebied. Het tijdstip van aanbrengen is afhankelijk van de starttijd van de werkzaamheden in de verschillende deelgebieden. De aard van de voorzieningen wordt toegelicht in de onderscheiden projectplannen voor de drie deelgebieden (*Projectplan Bloemenwijk te Didam deelgebied 1, 2 en 3, Econsultancy Doetinchem, januari 2020*).

Tabel 5a. Tijdelijke mitigatie voor verblijfplaatsen en nesten in deelgebied 1.

Planning Stichting Plavei	Aangetroffen nesten of verblijfplaatsen	Te realiseren tijdelijke maatregelen*	Omvang maatregel**	Compensatiefactor
Renovatie start 3 ^e kwartaal 2020 en gereed eind 2020	1. gierzwaluw 22 nesten 2. huismus 6 nesten 3. laatvlieger 1 zomerverblijfplaats 4. gewone dwergvleermuis 1 kraamverblijf 5. gewone dwergvleermuis 3 paarverblijf	1. gierzwaluwtilen 2. huismustillen 3. kantpannen verschuiven 4. kraamkasten 5. zomerkasten	1. 110 nesten 2. 12 nesten (3 tilen) 3. 4 pannen /gevels 4. 4 kasten 5. 12 kasten	1. factor 5 2. factor 2 3. factor 4 4. factor 4 5. factor 4
Sloop 3 ^e kwartaal 2020 en nieuwbouw gereed ca. medio 2021	1. gierzwaluw 3 nesten 2. gewone dwergvleermuis 1 paarverblijf	1. opbouw nestkasten 2. inbouwkast VMPM1	1. 15 kasten 2. 4 kasten	1. factor 5 2. factor 4

*: De huismustillen worden uiterlijk 3 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden geplaatst, de gierzwaluvoorvoorzieningen worden uiterlijk half april 2020 aangebracht (gewenningstijd één broedseizoen voor deelgebied 1). De mitigatie voor vleermuizen wordt uiterlijk in februari 2020 aangebracht (gewenningstijd half jaar voor paarverblijven en een kraamseizoen voor vleermuizen).

** : Er worden 3 gierzwaluwtilen geplaatst die ook in deelgebied 2 en 3 gebruikt zullen worden.

Tabel 5b. Tijdelijke mitigatie voor verblijfplaatsen en nesten in deelgebied 2.

Planning Stichting Plavei	Aangetroffen nesten of verblijfplaatsen	Te realiseren tijdelijke maatregelen*	Omvang maatregel**	Compensatiefactor
Sloop 3 ^e kwartaal 2020 en nieuwbouw gereed ca. medio 2021	1. huismus 2 nesten 2. gierzwaluw 8 nesten 3. vleermuis 0 verblijfplaatsen	1. huismustil 2. gierzwaluwnesten 3. vleermuiskast	1. 1 huismustil met 4 nesten 2. 40 nesten 3. 4 zomerverblijf-kast	1. factor 2 2. factor 5 3. nvt (extra voorziening)

Renovatie 3 ^e kwartaal 2021 en gereed eind 2021	1. huismus 10 nesten 2. gierzwaluw 25 nesten 3. gewone/ruige dwergvleermuis 5 4. laatvlieger 3	1. huismustillen 2. gierzwaluw 125 nesten 3. 5 zomer-/paarverblijfplaats 4. 3 zomerverblijf	1. 5 tillen met elk 4 nesten 2. bestaande tillen 3. 20 zomerverblijf kasten 4. 12 gevels pannen verruimen	1. factor 2 2. factor 5 3. factor 4 4. factor 4
--	---	--	--	--

*: De huismustillen worden uiterlijk 3 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden geplaatst, de gierzwaluwvoorzieningen worden uiterlijk half april 2020 aangebracht (gewenningstijd één broedseizoen voor deelgebied 1). De mitigatie (voor de te slopen woningen) voor vleermuizen wordt uiterlijk in februari 2020 aangebracht (gewenningstijd half jaar voor paarverblijven en een kraamseizoen voor vleermuizen). Voor de renovatie wordt de mitigatie uiterlijk februari 2021 aangebracht.

**: Er worden 3 gierzwaluwtillen geplaatst die uiterlijk half april 2020 worden aangebracht (gewenningstijd één broedseizoen).

Tabel 5c. Tijdelijke mitigatie voor verblijfplaatsen en nesten in deelgebied 3.

Planning Stichting Plavei	Aangetroffen nesten of verblijfplaatsen	Te realiseren tijdelijke maatregelen*	Omvang maatregel**	Compensatiefactor
Renovatie start 3 ^e kwartaal 2020 en gereed eind 2020	1. huismus 6 nesten 2. gierzwaluw 4 nesten 3. vleermuis 0 verblijfplaatsen	1. huismustillen (4 nesten per stuk) 2. gierzwaluw 20 nesten 3. nvt	1. 3 tillen, 12 nesten 2. 20 nesten 3. nvt	1. factor 2 2. factor 5 3. factor nvt
Sloop 3 ^e kwartaal 2021 en nieuwbouw gereed ca. medio 2022	1. huismus 9 nesten 2. gierzwaluw 23 nesten 3. gewone/ruige dwergvleermuis 5 4. laatvlieger 1	1. huismustillen met 4 nesten 2. gierzwaluw 115 nesten 3. 5 zomer-/paarverblijfplaats 4. 1 zomerverblijf	1. 4 tillen met elk 4 nesten* en 2 losse kasten 2. bestaande tillen, eerder neergezet ter mitigatie van deelgebied 1 en 2 3. 20 zomerverblijfkasten 4. bij 4 gevels pannen verruimen	1. factor 2 2. factor 5 3. factor 4 4. factor 4

*: De huismustillen worden uiterlijk 3 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden geplaatst, de gierzwaluwvoorzieningen worden uiterlijk half april 2020 aangebracht (gewenningstijd één broedseizoen voor deelgebied 1). De mitigatie (voor de renovatie) voor vleermuizen wordt uiterlijk in februari 2020 aangebracht (gewenningstijd half jaar voor paarverblijven). Voor de te slopen woningen wordt de mitigatie uiterlijk februari 2021 aangebracht.

**: De gierzwaluwvoorzieningen worden uiterlijk half april 2020 aangebracht (gewenningstijd één broedseizoen1). Aanvullend op de tillen worden nog eens 20 nesten aangeboden in de vorm van opbouwkasten.

In figuur 3a en 3b in Bijlage 3 zijn de voorzieningen weergegeven, die zijn/worden aangebracht in de onderscheiden deelgebieden.

Ad 2: Ongeschikt maken van woningen vlak voor de werkzaamheden

Ongeveer een week voor de start van werkzaamheden worden de woningen ongeschikt gemaakt voor vleermuizen door alle openingen die door vleermuizen gebruikt zouden kunnen worden af te dichten door middel van exclusionflaps en indien noodzakelijk rugvulling. De wijze van ongeschikt maken zal worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol. Tevens zal een ter zake kundige het ongeschikt maken van de bebouwing ecologisch begeleiden.

Kort voor de start van de werkzaamheden worden de nestplaatsen van de huismus ongeschikt gemaakt.

Ad 3: Controlerondes voor start werkzaamheden

Omdat het vleermuisonderzoek slechts een momentopname betreft en vleermuizen (met name laatvliegers) opportunistisch kunnen zijn ten aanzien van de keuze van hun verblijfplaats wordt na afloop van het ongeschikt maken van de woningen een controleronde gehouden. Hierbij wordt met behulp van batdetectors tijdens het uitvliegmoment gecontroleerd of er bij de bekende verblijfplaatsen en de directe omgeving ervan, uitvliegende vleermuizen aanwezig zijn. Indien noodzakelijk worden door de ecologisch begeleider, op basis van deze controleronde aanvullende maatregelen voorgesteld. Deze controleronde wordt ook uitgevoerd voor huismussen.

Ad 4: Permanente voorzieningen in nieuwbouw en gerenoveerde woningen

Bij afronding van de renovatie en nieuwbouw zijn permanente voorzieningen opgenomen in de op te leveren woningen. De aard en omvang van de voorzieningen wordt toegelicht in de onderscheiden projectplannen voor de drie deelgebieden (*Projectplan Bloemenwijk te Didam deelgebied 1, 2 en 3, Econsultancy Doetinchem, januari 2020*). Hieronder volgt een opsomming van toe te passen permanente voorzieningen in deelgebied 1, 2 en 3.

Tabel 6a. Permanente mitigatie voor verblijfplaatsen en nesten in deelgebied 1.

Planning Stichting Plavei	Aangetroffen nesten of verblijfplaatsen	Te realiseren permanente maatregelen	Omvang maatregel	Compensatiefactor
Renovatie start 3 ^e kwartaal 2020 en gereed eind 2020	- gierzwaluw 22 nesten - huismus 6 nesten - laatvlieger 1 zomerverblijfplaats - gewone dwergvleermuis 1 kraamverblijf - gewone dwergvleermuis 3 paarverblijf	- inbouwkasten/overstek - vogelschroot op 3^e panlat - inbouwkast dakbeschot - kasten groot - kasten klein	110 kasten 670 meter 4 4 kasten 12 kasten	- factor 5 - factor 55,9 - factor 4 - factor 4 - factor 4
Sloop 3 ^e kwartaal 2020 en nieuwbouw gereed ca. medio 2021	- gierzwaluw 3 nesten - gewone dwergvleermuis 1 paarverblijf	- inbouwkasten - kasten klein	15 kasten 4 kasten	- factor 5 - factor 4

Tabel 6b. Permanente mitigatie voor verblijfplaatsen en nesten in deelgebied 2.

Planning Stichting Plavei	Aangetroffen nesten of verblijfplaatsen	Te realiseren permanente maatregelen	Omvang maatregel	Compensatiefactor
Sloop 3 ^e kwartaal 2020 en nieuwbouw gereed ca. medio 2021	- huismus 2 nesten - gierzwaluw 8 nesten - vleermuis 0 verblijfplaatsen	- vogelschroot naar derde panlat 4 kopgevels, 6 per gevel 1 inmetsele kast per gevel	- ruim voldoende 24 nesten 4	- n.t.b 3* - extra
Renovatie 3 ^e kwartaal 2021 en gereed eind 2021	- huismus 10 nesten - gierzwaluw 25 nesten - gewone/ruige dwergvleermuis 5 - laatvlieger 3	- vogelschroot naar derde panlat 22 gevels met 6 nesten 22 gevels met 1 inbouwkast 16 plekken met inbouwkast dak	- ruim voldoende 132 voorzieningen 22 verblijfplaatsen 16 verblijfplaatsen	- n.t.b 5,3 4,4 5,3

Tabel 6c. Permanente mitigatie voor verblijfplaatsen en nesten in deelgebied 3.

Planning Stichting Plavei	Aangetroffen nesten of verblijfplaatsen	Te realiseren tijdelijke maatregelen	Omvang maatregel	Compensatiefactor
Renovatie start 3 ^e kwartaal 2020 en gereed eind 2020	1. huismus 6 nesten 2. gierzwaluw 4 nesten 3. vleermuis 0 verblijfplaatsen	1. vogelschroot naar derde panlat 2. 10 kopgevels, 6 per gevel 3. 1 inmetsele kast per gevel	1. ruim voldoende 2. 60 nesten 3. 10	1. n.t.b. 2. 15 3. extra
Sloop 3 ^e kwartaal 2021 en nieuwbouw gereed ca. medio 2022	1. huismus 9 nesten 2. gierzwaluw 23 nesten 3. gewone/ruige dwergvleermuis 5 4. laatvlieger 1 5. extra kraamverblijf	1. vogelschroot naar derde panlat 2. 115 neststenen in hoogbouw 3. 20 inbouwkast in nieuwbouw 4. zie Begoniastraat 5. 4 inbouw kraamkasten	1. ruim voldoende 2. 115 voorzieningen 3. 20 verblijfplaatsen 4. - 5. 4	1. n.t.b. 2. 5 3. 4 4. -* 5. extra

* permanente mitigatie door overmitigatie bij Begoniastraat.

Monitoring

Vanaf 2022 wordt de effectiviteit van de maatregelen gemonitord. De monitoring zal plaats vinden in jaar 1, 3 en 5 na oplevering. Voor de volgende soorten en functies is het noodzakelijk om het succes van de maatregelen te monitoren:

- Laatvlieger. De voorzieningen voor laatvlieger zijn experimenteel. Vanwege het onregelmatige gebruik van de verblijfplaatsen door de soort is een monitoring op basis van batdetector onderzoek weinig zinvol. De trefkans is te gering. Daarom zal dit aan de hand van endoscopisch sporenonderzoek plaatsvinden (uitwerpselen), of elektronisch;
- Gierzwaluw. De mitigatie van de gierzwaluw is sterk ingezet via plaatsing van 3 gierzwaluwtilten, elk voorzien van 60 nestlocaties. Voor de gierzwaluw is het van belang om de tijdelijke mitigatie niet onnodig lang in stand te houden. De voorkeur is om zodra de nieuwe permanente voorzieningen zijn geaccepteerd, de tillen in loop der jaren geleidelijk aan ongeschikt te maken (dit geldt ook voor eventueel medegebruik door huismussen). Er wordt een uitloop voorzien naar jaar 7 voor het geval de tijdelijke voorzieningen succesvoller zijn dan de permanente voorzieningen.
- Huismus. Aangezien de inzet van huismussentillen als experimenteel wordt gezien, is het van belang het gebruik van deze tillen in het eerste monitoringsjaar te monitoren. Daarna zijn er voldoende permanente voorzieningen om het gebruik van de tillen af te bouwen. De monitoring van huismus is verder van toepassing voor het medegebruik van de gierzwaluwvoorzieningen. Het is van belang voor het afbouwen van de tijdelijke mitigatie in de gierzwaluwtilten, om ook informatie te verzamelen, omtrent het gebruik door huismus.

De monitoring dient in 2022 te starten en in 2024 en 2026 te worden herhaald. In genoemde jaren dient de informatie na afronding van de monitoring te worden gestuurd aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000454.

In de aanvraag beschreven overtreding van verbodsbepalingen

Aan de hand van het voorgaande is in de aanvraag bepaald welke verbodsbepalingen worden overtreden. Dit is aangegeven in het aanvraagformulier. Er is ontheffing aangevraagd voor artikel 3.1 lid 2 voor het beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van huismus en gierzwaluw en artikel 3.5 lid 2 en 4 voor het verstoren en het vernielen en beschadigen van rustplaatsen of voortplantingsplaatsen van de gewone en ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Ontheffing wordt verleend voor de soorten, verboden en belangen, zoals opgenomen in tabel 1.

Beoordeling door het bevoegde gezag

Beoordeling van de resultaten van het ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij zijn van mening dat het onderzoek op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. De ingebrachte voorzieningen voor de gierzwaluw en de laatvlieger zijn experimenteel en zullen daarom worden gemonitord. Gezien de grote hoeveelheid nestplaatsen van de gierzwaluw, wordt ingestemd met het plaatsen van tillen, omdat het neerhangen van tijdelijke, afzonderlijke kasten in die omvang ook geen garantie biedt. Enerzijds is het vinden van voldoende locaties een probleem en anderzijds is bijvoorbeeld het toepassen van lokgeluiden dan praktisch onuitvoerbaar.

Het is niet te vermijden dat door de renovatie en de sloop nestplaatsen en verblijfplaatsen van enerzijds huismus en gierzwaluw en anderzijds gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger verloren gaan. Na de renovatie en nieuwbouw zijn er voldoende permanente verblijfplaatsen voor genoemde soorten aangebracht. Tijdens de werkzaamheden zijn voldoende tijdelijke verblijven in de directe omgeving aangeboden.

Andere bevredigende oplossing

In de aanvraag beschreven andere bevredigende oplossingen

De renovatie van een deel van de woningen is noodzakelijk om de woningen verhuurbaar te houden en de slechte energiesituatie op te heffen. Een ander deel van de woningen in het plangebied wordt gesloopt en daarvoor in de plaats komen er nieuwbouwwoningen, hetgeen zal leiden tot het permanent verdwijnen van de aanwezige nest- en verblijfplaatsen en heeft daarmee waarschijnlijk een zwaarder effect op de populaties beschermde soorten in het plangebied dan de renovatie.

Om het effect zo beperkt mogelijk te houden is gekozen voor enerzijds een fasering van de werkzaamheden in de drie deelgebieden en daarnaast voor renovatie van het grootste deel van de woningen in het gebied.

De planning van de werkzaamheden is zoveel als mogelijk afgestemd op de kwetsbare periode van de aanwezige beschermde soorten. Mitigerende maatregelen zijn ruim voor de start van de werkzaamheden getroffen.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

Samenvattend wordt geconcludeerd dat er geen alternatieve bevredigende oplossing is die minder negatieve effecten op beschermde soorten heeft.

Conclusie

Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

Belang

In de aanvraag beschreven belang(en)

In de aanvraag is bepaald welk wettelijk belang op het project van toepassing is. Dit is aangegeven in tabel 1.

De woningen in het plangebied zijn slecht geïsoleerd en verkeren in matige bouwkundige staat met tocht en vocht als gevolg. Met de voorgenomen renovatie en nieuwbouw wordt een leefomgeving gerealiseerd die betere leefomstandigheden en woongenot creëren voor bewoners, met meer openbaar groen, een klimaatbestendige inrichting en energieneutrale woningen. De ontheffing voor de beschermde soorten onder de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn worden daarom aangevraagd in het belang van volksgezondheid en openbare veiligheid.

Beoordeling van belang(en)

Wij kunnen instemmen met het in de aanvraag beschreven belang. Het betreft het belang dat is weergegeven in tabel 1.

Gunstige staat van instandhouding

In de aanvraag beschreven effect op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten
Voorafgaand aan de werkzaamheden (renovatie en sloop) worden in de drie deelgebieden, afhankelijk van de start van de werkzaamheden, in ruime mate tijdelijke voorzieningen getroffen ten behoeve van de huismus, gierzwaluw, laatvlieger, gewone en ruige dwergvleermuis. Na de renovatie en de nieuwbouw zullen ook in ruime mate permanente voorzieningen zijn aangebracht. Op deze manier is te allen tijde minimaal een meervoud van het huidige aantal verblijfplaatsen aanwezig. Door in de tijdelijke en permanente situatie maatregelen te nemen, worden effecten op de lokale populatie voorkomen. Daardoor worden er ook geen effecten op regionale of landelijke schaal verwacht. Omdat de populatie gierzwaluwen in het plangebied omvangrijk is, wordt ingezet op een forse tijdelijke mitigatie met een semipermanent karakter. Voor de laatvlieger geldt dat het een experimentele mitigatie betreft, gebaseerd op het nabootsen van de bestaande situatie. Beide technieken zullen worden gemonitord.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

ZIENSWIJZEN

Gedurende de periode van terinzagelegging kan eenieder schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Ingediende zienswijzen worden met het uiteindelijke besluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd.

Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, of aan post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer dat op de eerste bladzijde van het ontwerpbesluit staat vermeld. Voor een mondelinge zienswijze of toelichting over het ontwerpbesluit kan contact worden opgenomen met het Provincieloket (telefoonnummer (026) 359 99 99).

Wij maken u erop attent dat alleen beroep tegen het uiteindelijke besluit kan worden ingediend als de indiener ook een zienswijze heeft ingebracht tegen het ontwerpbesluit en men belanghebbende is.

De periode van terinzagelegging is te vinden onder de technische informatie van de kennisgeving. Deze kennisgeving is in te zien op de website van Overheid.nl.

Arnhem, 3 juli 2020

Bijlagen:

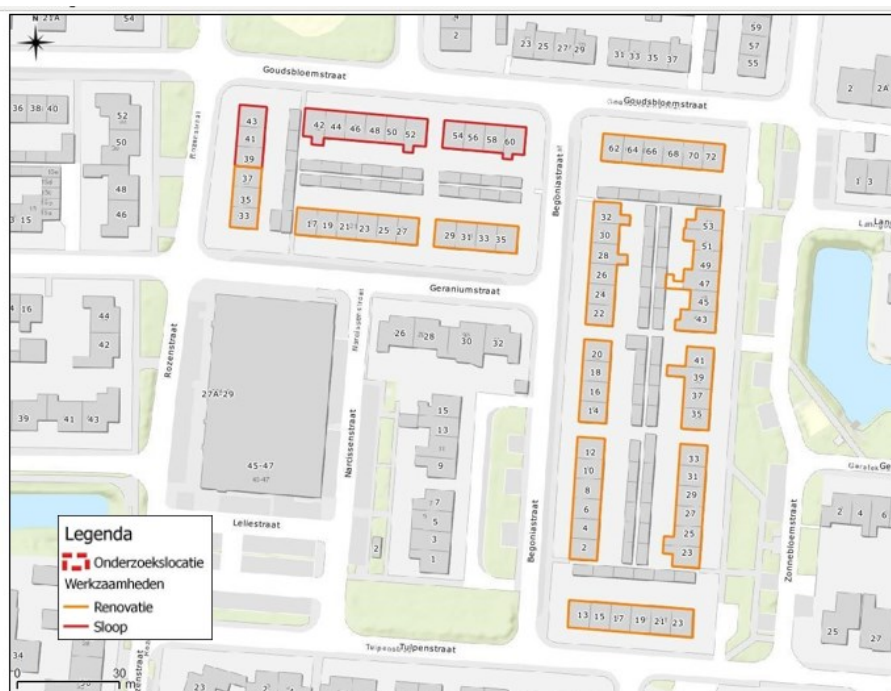
- Bijlage 1: Kaarten ligging plangebied
- Bijlage 2: Kaarten aangetroffen verblijfplaatsen
- Bijlage 3: Kaarten aangebrachte voorzieningen

BIJLAGE 1: Ligging plangebied Bloembuurt te Didam met onderscheiden deelgebieden

Figuur 1a: Ligging van deelgebied 1 van het plangebied Bloemenbuurt te Didam. De rood omlijnde woningen worden gesloopt en de oranje omlijnde woningen worden gerenoveerd.

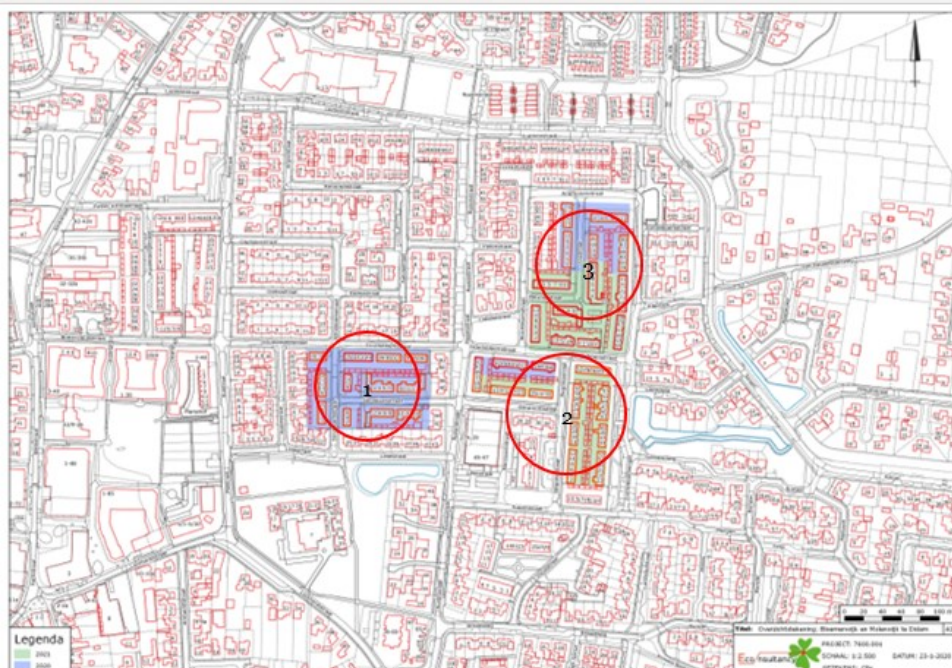
Figuur 1b: Ligging van deelgebied 2 van het plangebied Bloemenbuurt te Didam. De rood omlijnde woningen worden gesloopt en de oranje omlijnde woningen worden gerenoveerd.

Figuur 1c: Ligging van deelgebied 3 van het plangebied Bloemenbuurt te Didam. De rood omlijnde woningen worden gesloopt en de oranje omlijnde woningen worden gerenoveerd.

Figuur 1d: Overzicht van het totale plangebied Bloemenbuurt te Didam, met de deelgebieden 1, 2 en 3. In de lichtblauw gearceerde gebieden starten de werkzaamheden in 2020 en in de lichtgroene gedeelten starten die in 2021. De rood omlijnde woningen worden gesloopt en de oranje omlijnde woningen worden gerenoveerd.

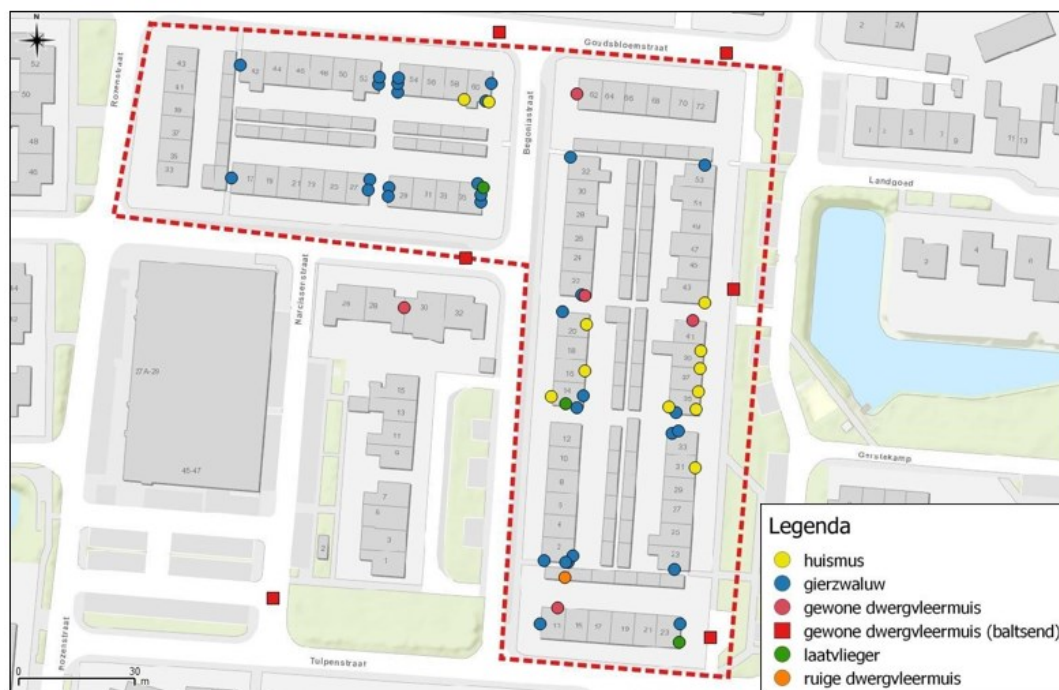

BIJLAGE 2 Aangetroffen functies beschermde soorten in plangebied Bloemenbuurt te Didam

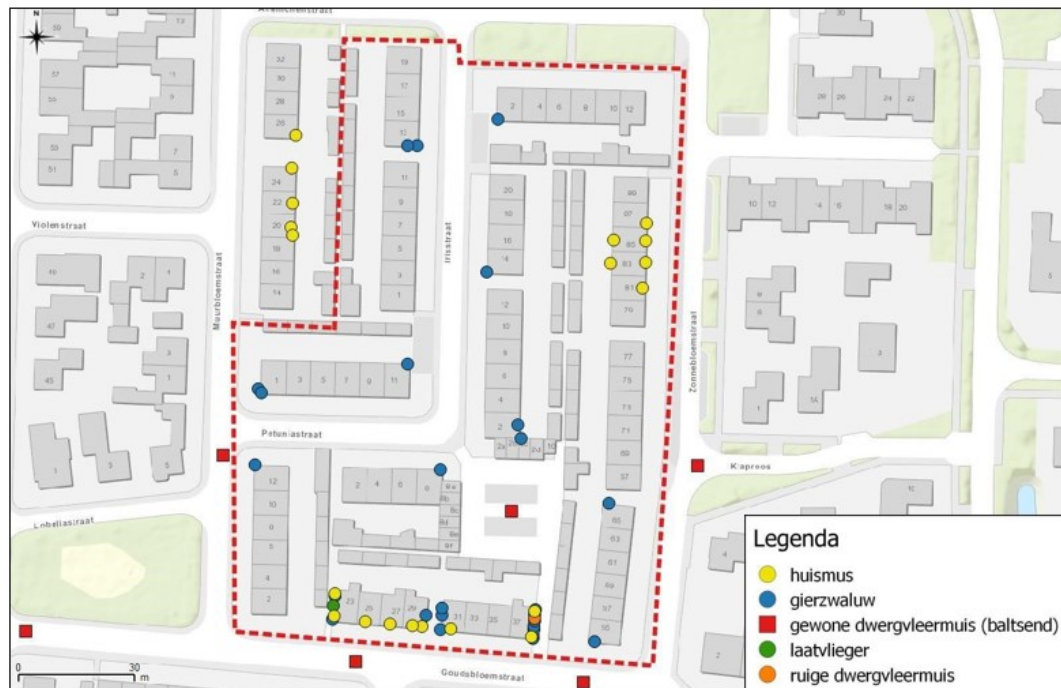
Figuur 2a: Overzicht van aangetroffen functies van beschermde soorten in deelgebied 1.

Figuur 2b: Overzicht van aangetroffen functies van beschermde soorten in deelgebied 2.

Figuur 2c: Overzicht van aangetroffen functies van beschermde soorten in deelgebied 3.

Figuur 3b: Overzicht van tijdelijke voorzieningen in de deelgebieden, waar de werkzaamheden vanaf het 3^e kwartaal 2021 starten.

